

על מורי נהיגה, תלמידי נהיגה ותהליך הוראה ולמידה קואורדינטיבית

הדרך הנכונה ללמד נהיגה וללמוד נהיגה

ד"ר מרק ורטהיים

רקע

בשנים האחרונות עוסקת "אקדמיית ורטהיים" בתחום הנקרא קואורדינציה והשלכתו על תהליכי הוראה ולמידה במגוון תפקודים בשלבי החיים השונים, בעיסוקים שונים ובתפקודים מיידיים. במסגרת סקרים, מחקרים, פרסומים וליווי מקרים, ישנה התייחסות ממוקדת בשנים האחרונות לנהיגה והקשרה לתפקוד קואורדינטיבי, בין היתר בגלל "המכונת המודרנית" בה יש גירויים רבים בו זמנית והנהג נדרש להיות נהג קואורדינטיבי. אך במציאות אנו רואים יותר ויותר בעיות קואורדינטיביות אצל בני נוער בכלל ובלימודי הנהיגה בפרט וקשיים רבים יותר שעל המורה לנהיגה להתמודד עימם.

ישנם כמה סוגי קשיים:

- קשיי נהיגה לכאלה שלא מודעים מראש שיש להם קושי
- הורים לילדים עם קשיים הסבורים שילדם לא יוכל/לא צריך ללמוד נהיגה כי זה לא מתאים לקשייו
- אוכלוסיות שונות שנרתעות מלימוד הנהיגה עוד לפני שהתחלו בלימודי הנהיגה (פחד ללמוד נהיגה, קשיים בתהליך הלמידה בבית ספר)
- כאלו שמתקשים לרכוש את מיומנות הנהיגה ולשלב את מגוון המיומנויות הנדרשות
- כאלה שלמדו נהיגה ונכשלו כמה פעמים (החליפו מקום, מורה ועוד). לרובם נאמר כול פעם כי הבעיה היא התרגשות, פחד מנהיגה, בעיית קשב וריכוז, במרבית המקרים הסיבה לקושי לא ברורה אך התוצאה נראית לעין.

במקרים לא מעטים כפי שהוצג בממצאים ובפרסומים (גם בירחון מורי הנהיגה) למרבית בני הנוער שהתקשו בלימוד הנהיגה היו בעיות קואורדינציה ו/או הפרעת קואורדינציה ול 50% מהם גם היה שילוב עם הפרעת קשב וריכוז או הפרעה אחרת. בני נוער אלו אם הם לא מתייאשים מלימודי הנהיגה עוברים מספר רב של שעורי נהיגה ומספר רב של מבחני נהיגה.

לאחר ניסיונות מוצלחים של טיפול בשיטת OCO™ באקדמיית ורטהיים, והצלחת בני נוער כאלו לעבור ססט ולנהוג כראוי, שולבה עבודת האקדמיה עם מורה נהיגה. במקום להתחיל את הפעילות לאחר שהנער חווה כישלונות בשעורי הנהיגה/בסטטים הוחלט להתחיל את התהליך המשולב עוד בטרם יתחילו שעורי הנהיגה.

נער שהוגדר עם בעיה תפקודית עבר פעילות לפיתוח קואורדינציה באקדמיית ורטהיים עוד בטרם התחיל בלימודי הנהיגה. במסגרת הפעילות קיבל גם תרגילים ייחודיים על פי תוצאות האבחון שעבר

בשיטת **OCO™**, ולאחר מספר חודשי תרגול בייתי התחיל בשעורי נהיגה. המורה ואקדמיית ורטהיים שיו שותפים מלאים לתהליך הלמידה שלו ולוו אותו בלכ תהליך הלימוד. הנער שלדעת מורה הנהיגה שלו היה יכול לעבור טסט ראשון, עבר בטסט שני. במהלך התקופה הנער עבר שינויים אישיותיים והתנהגותיים לטענת אביו. הוריו שלא האמינו כלל שיוכל ללמוד לנהוג מתפעלים מיכולתו לעמוד בתהליך ואף משליטתו בנהיגה.

בשנים האחרונות במסגרת ההבנה של קואורדינציה ומדעי המוח ובעיקר ההבנה של דרכי ההוראה והלמידה בתנועה (בשונה מלימודים בכיתה יושבת) עולות שאלות רבות שלא לכולן יש פיתרון. הידע הקיים מאפשר לנתח תופעות בנהיגה שיכולות להעיד על קיומן של בעיות קואורדינציה, קשיים של תלמידי נהיגה, קשיים של מורים לנהיגה ודברים נוספים.

אחת מהמסקנות שעולות מניתוחי אקדמיית ורטהיים בנושא זה היא שלעיתים קורה שמורים לנהיגה מזחים קשיים אצל תלמידיהם, אך אינם יודעים מהי הסיבה האמיתית להם, ומה הטיפול המתאים לבעיה. במרבית המקרים הטיפול הלא נכון מתבטא בכך שהמורים עושים לתלמידים שיעורים נוספים ובכך שהם מלמדים אותם כמו שהם מלמדים תלמידים אחרים.

הסיבה לכך שבזמן של לימודי נהיגה תלמידים מסוימים אינם מצליחים בדברים מסוימים בנהיגה יכולה להיות העובדה שיש להם בעיות קואורדינציה. כיום ידוע כי יש קשר הדוק בין בעיות קואורדינציה ובעיות רגשיות מה שמחזק את העמדה כי המורה לנהיגה צריך לדעת ללמד בני נוער אלה בדרכים אחרות. "הסתבר שהקשיים שהיו לי בנהיגה נבעו מבעיות קואורדינציה", מספר ירון ו"חבל שהורי הוציאו כל כך הרבה כסף על השעורים. התחלתי להתקדם רק לאחר ששיפרתי את הקואורדינציה ועברתי תרגילים ממוקדים לנהיגה בשיטת **OCO™**"

בהשתלמויות למורי הנהיגה התוודע ד"ר ורטהיים לכ-2000 מורי נהיגה ברחבי ישראל ורבים אף כתבו שהם נחשפו לעולם שלא חשבו עליו ואף שמעו מפיו של המורה לנהיגה העובד בשיתוף עם אקדמיית ורטהיים, על הפיילוט המשותף בחיפה ועל השינוי שחל בהוראתו בני נוער המתקשים בנהיגה.

מסקנה נוספת שירון וורטהיים הסיקו מהניתוחים הנ"ל היא שכדאי ללמוד נהיגה וללמד נהיגה בשיטת **OCO™** (Optimal Coordination Order). "אני יודע שישנם אנשים שיפקקו על כך שלימודי נהיגה בשיטה זו לא ישרו את נהיגתם של תלמידים בזמן השיעורים, אך זה יכול לשפר זאת, ולעיתים אפילו מאוד. "עובדה שבזכות זה נהיגתי בזמן השיעורים ואחרי שקיבלתי רישיון נהיגה, השתפרה", מספר ירון. בנוסף, לימוד נהיגה בשיטת **OCO™** עלול לגרום לתלמידי נהיגה לתפקד טוב יותר בנהיגה קואורדינטיבית, הן בזמן שיעורי הנהיגה והן אחרי שיקבלו רישיון נהיגה.

שלושה סימנים המעידים על כך הם: מסוגלותם של תלמידים לתפקד טוב בתנאים משתנים ובסיטואציות פתאומיות, נהיגה לא לחוצה ומוטיבציה לנהוג הרבה ובכול מצב וההתבטאות שלהם "אני לא מפחד לנהוג".

לכן חשוב כי המורה לנהיגה יכיר כמה טיפים כיצד לזהות תלמידים אילו, חשוב שהמורה ישאל וישוחח עם התלמיד לפני תחילת השיעורים.

1. התלמיד בעל רקע בריפוי בעיסוק בהיותו ילד קטן (חייבים לשאול אותם שאלות לגבי העבר

2. מפחד ממשחקי כדור/כדור
3. מסורבלות בתנועה: כאשר נכנס למכונית, בסדר הפעולות לכניסה לרכב, בסדר הפעולות לפני תחילת הנסיעה
4. חוסר יכולת לדבר ולנהוג בו זמנית
5. שימוש יתר בכוח בכול פעולה בנהיגה (סבוב הגה, עצירה ועוד)
6. חוסר הערכת רוחב - תחושה למרחב
7. חוסר יכולת לשמור על קו בנהיגה
8. חוסר יכולת לתפקד במצב בלתי צפוי
9. חוסר תחושה למהירות לאחר כמה שעות נהיגה
10. תנועות ראש חריגות בהתאם למטרה של ראייה מרחבית

במידה ומזהות 5 נקודות מתוך ה-10 ניתן לומר כי המועמד יתקשה בלימודי הנהיגה ויש ללמדו בדרך אחרת. בכדי לזהות את הבעיה מומלץ להפנותו לעריכת אבחון קואורדינטיבי.

בכול בעיה ניתן להתייעץ עם אקדמיית ורטהיים - ד"ר מרק ורטהיים

www.wertheimacademy.com